

01 EEN KLOK UIT LOTTUM / locatie nog niet bekend

Postuum eerbetoon aan 'acht eeuwen menskracht'.

Inleiding

Acht eeuwen menskracht - het motto in het logo van 'Horst aan de Maas 800 jaar' - staat voor daadkracht, denkkraft, dromen en volhouden. Velen hebben zich op die manier ingezet voor de gemeenschap waar zij deel van uitmaakten, maar een typische Noord Limburgse karaktertrek 'dud má gewoën, dán dudde gek genóg', maakte dat zo iets vaak niet opviel. Het was te gewoon...

Als in het jaar 2019 ter herdenking van 800 jaar geschiedenis een Wall of Fame gebouwd, dan zal Hay Peeters uit Lottum waarschijnlijk niet op voorkomen. Hay Peeters had de pech dat de tijd die hij als klokkenmaker wilde vangen hem niet gegeven was. De tijd zat hem niet mee. Desondanks bleef hij zijn droom koesteren en is zijn prestatie des te opmerkelijker. Hay Peeters was niet de enige...

Plan

Vanaf het allereerste moment van het jaar 2019 iedere seconde van het hele jaar te laten klinken in het getik door de grote klok van Hay Peeters uit Lottum. Dit pronkstuk van anderhalve meter hoog wijst de seconden, minuten, uren, de dagen van de week, de maanden van het jaar en de stand van de maan. Op de dag dat Hay Peeters sterft zet zijn vrouw de klok stil...

Door het uurwerk - dat is stilgezet op de dag van zijn overlijden - opnieuw in werking te stellen, kan onze gemeenschap een postuum ereloot brengen aan Hay Peeters en al die anderen die onze gemeenschap mee groot maakten, zonder dat hun naam daarvoor ooit vereeuwigd zal worden. Op een prominente plek in de gemeente is iedere tik uit de klok van Hay Peeters een saluut zijn aan allen die durven te dromen...

02 TIJDLIJN / Horst-centrum

Inleiding

De historie van Horst aan de Maas laten zien aan de hand van jaartallen, weergegeven in een stenen tijdlijn in het stratenplan van Horst-centrum van gemeentehuis tot aan het Gasthous

03 HISTORISCHE FOTOROUTE / door hele gemeente

Inleiding

Waar voorheen personen en situaties alleen vastgelegd konden worden in schilderijen en op pentekeningen, zo ontstond in het midden van de 19e eeuw de fotografie. Door de combinatie van licht en een gevoelige plaat werd een fenomeen ontwikkeld dat - in tegenstelling tot de kunst van het schilderen - later op grote schaal door iedereen kon worden toegepast. Van het zelfportret naar de selfie...

Van de afgelopen 800 jaar heeft de samenleving zich voor een groot deel in een traag tempo ontwikkeld. Pas halverwege de 19e eeuw hebben uitvindingen zoals de stoommachine, fotografie en elektriciteit een gigantische stroomversnelling tot stand gebracht. De veranderingen sinds 1850 zijn van revolutionaire omvang gebleken.

Mensen die geboren zijn in 1900 en de leeftijd van 80 of 90 jaren hebben mogen bereiken, hebben in hun leven onvoorstelbare veranderingen voorbij zien komen. Waar in de periode rond hun geboorte de situatie op het platteland niet zo heel veel verschilde met de tijd onder Napoleon, zo hebben ze in hun leven de landing van de eerste mens op de maan meegemaakt, een computercursus gevolgd en op het laatst van hun leven mobiel gebeld met eender welk oord op aarde.

Vóór 1900 was dit volstrekt onvoorstelbaar...

De fotografie heeft zich juist in deze periode ontwikkeld en daarmee de laatste momenten van die 'oude' tijd weten vast te leggen. In de fotografie als modern middel zit de link besloten naar een definitief verleden. En de sleutel tot dat verleden ligt opgeborgen in menige lade of album bij de mensen thuis in Horst en zijn omgeving...

Plan

Het voorbij verleden in beeld terughalen en dat laten zien op de plekken waar dat verleden zich afspeelde. Foto's tonen vanuit de positie waar de fotograaf zich bevond. Het verschil tussen heden en verleden wordt in één oogopslag zichtbaar...

04 LINNENROUTE / Horst en omgeving

Inleiding

In 1501 kreeg Horst het recht om twee maal per jaar een jaarmarkt te houden. De reden daarvoor was de grote betekenis van Horst als centrum van de linnennijverheid. In 1850 telde Horst 3331 inwoners, 545 huizen en nog 200 weefstoelen. De linnennijverheid was dus dominant voelbaar...

Plan

In het straatbeeld laten zie hoe omvangrijk de linnennijverheid was door met plaquettes álle huizen aan te duiden waar wevers woonden, voor zover mogelijk. -Herkenbare plaquettes geven de weefgetouwen per stuk aan (1/200, 45/200, 169/200, enz.)

05 TURFROUTE / Griendtsveen

Inleiding

In een van de fraaiste dorpen van onze gemeente ligt een bewogen geschiedenis verborgen achter verstilde idyllische landschappen. De geschiedenis van Griendtsveen is kort, maar in amper een eeuw tijd speelt zich er zich een onwaarschijnlijk heftig verleden af.

In Griendtsveen heerste een industriële bedrijvigheid toen duizenden er schamele hun brood verdienden in de turfwinning. Wandelend door Griendtsveen en zijn omgeving is nu amper voor te stellen dat tussen 1866 en 1956 het hele sociale leven, inclusief dat van alle inwoners, volledig werd gedomineerd door de turfindustrie. Op het hoogtepunt was de infrastructuur en daarmee het sociale leven van dit dorp volledig in handen van Van der Griendt.

Het station in Griendtsveen - dat toen station Helenaveen heette - was op zeker moment het grootste goederenstation van Nederland (!). Het dorp kende eigen fabrieken voor het maken van turfstrooisel, een eigen scheepswerf waar de turfschepen werden gebouwd en onderhouden en een uitgebreid kanalenstelsel om het transport van de gestoken turf naar het station mogelijk te maken.

In 1956 kwam een einde aan het alleenbezit door deze maatschappij en in 1962 kocht de Gemeente Horst dit dorp.

Plan

De bewogen en bizarre sociale geschiedenis van Griendtsveen vertellen door uitleg te geven bij de restanten uit dat verleden, bij de kanalen, bij de architectuur van het dorp en de functies van de gebouwen die zijn gebleven.

Ook daar waar de herinnering volledig is weggevaagd deze terug laten komen in plaquettes met foto's en verhalen op de plekken waar een en ander zich afspeelde.

Aanvullend geven films en gidsen een inkijk in enerzijds de grootsheid van de onderneming van Van de Griendt en anderzijds in de sociale impact die dit op de bewoners had.

06 ONZE KLEINE GESCHIEDENIS VAN ALLEDAG / door hele gemeente

Inleiding

De geschiedenis in Horst aan de Maas wordt niet gedomineerd door een Verdrag van Horst, het Beleg van Sevenum of een Slag om de Molenbeek.

We hebben geen historisch centrum... maar wél een centrum met historie. En dorpen met historie. Daar zit 'm onze geschiedenis, geschreven door dat wat onze voorouders deden.

Onze geschiedenis vond plaats in de wereld van de gewone burger, alledaags, bijna om te vergeten, zó gewoon. Hoe mooi zou het zijn om in 2019 die geschiedenis van alledag bloot te leggen, tastbaar en blijvend in beeld voor alle jaren erna. Om nooit meer te vergeten...

Plan

Het publiek op onverwachte momenten en op onverwachte plekken confronteren met het verhaal achter ons alledaagse leven.

In 2019 kunnen inwoner en toerist plots en ongevraagd worden geconfronteerd met hun eigen kleine geschiedenis. Op plekken waar ze het niet verwachten...

Op straat, in de winkel, aan de kassa... waar maar een vraag te stellen is naar wat er aan voorafging, daar stellen wij die vraag.

Zelfs tijdens uw meest intieme momenten kunnen vragen beantwoord worden. De kleine geschiedenis over een grote boodschap. Nu intiem... maar was dat altijd zo?

Een project dat Horst neer zet als een gemeenschap dat zijn geschiedenis kent... én vertelt!

Een vakantiehuisje of hotel boeken om Horst te kunnen bezoeken vanwege haar rijke en zeer origineel vertelde geschiedenis. Dat zou zomaar eens van grote toeristische waarde kunnen worden....

Werkwijze

Het verleden achter hedendaagse zaken wordt verteld via tekstplaquettes en via QR-codes op website en multimedia

07 OOGSTTIJD / locatie nader te bepalen (waarschijnlijk Meterik)

Inleiding

Generaties, geboren na 1960, hebben amper een beleving bij het ritueel van de oogstfeesten, zoals die honderden jaren werden gevierd. Het oogstfeest was als de beloning voor de inspanningen om voor de gemeenschap het broodnodige voedsel veilig te stellen.

Oogstfeesten benadrukken de seizoenen, die men afsloot dan wel waarvoor men zich klaar maakte. De overgrote deel van de hedendaagse consument weet voor de hand liggende namen als herfstbock(bier) niet tot hun oorsprong te herleiden. Seizoensgebondenheid wordt steeds minder gevoeld. Van de laatste 800 jaar was dat 750 jaar lang wél het geval...

Het begrijpen van de oogst kweekt begrip voor de positie van de landbouwersector.

Op dit moment wordt onderzocht - ism LLTB en gemeente - of voor uitvoering van dit evenement, nl het in beeld brengen van een graanoogst, een apart perceel beschikbaar kan komen.

Door dit perceel al in 2018 vanaf het begin 'bouwrijp' te maken kan het aspect *oogst* zelf aangevuld worden met:

- ploegen door de eeuwen heen
- zaaimethoden door de eeuwen heen

Een jaar lang dient dit perceel als educatief project voor scholen, inwoners en toerist

Plan

Het belang van de oogst - en dus ook de betekenis van een oogstfeest - verbeeldend terug brengen: live en in één oogopslag!

Met duizenden samen langs betreffende percelen getuige zijn van oogstmethoden gedurende 800 jaar

- diverse *oude* en *moderne* oogstmethoden tegelijkertijd en chronologisch in beeld brengen.
- Inzet antiek materiaal (De Locht of anders).
- Vastleggen op foto/film/drone. Groot publiciteitsmoment. Free publicity. Aandacht nationale TV.

Vervolgmomenten...

Verwerking van oogst (molens)

Productbeleving - te proeven bij bakkers en horeca

In Sevenum en Kronenberg een nieuw hedendaags oogstcorso (?)

08 RAADSVERGADERINGEN... HISTORISCH GEOPEND / Gemeentehuis Horst

Inleiding

Hoe diep onze geschiedenis in 2019 is doorgedrongen in alle geledingen van de Horster samenleving, blijkt uit het feit dat iedere raadsvergadering opent met een historische anekdote...

Plan

Een jaar lang de raadsvergadering op ludieke wijze openen met een historisch verhaal, verteld of vertolkt door de burgemeester als voorzitter van de raad of door derden.

09 DONKER HORST / Horst-centrum

Inleiding

In 1918 levert molenaar en pionier Frans Beuijssen stroom aan het dorp Horst dat daarmee als eerste in de streek tussen Maas en Peel wordt voorzien van elektrisch licht. Vanaf 1919 kwam daarmee een einde aan 700 jaren duisternis...

Plan

Het centrum van Horst - van gemeentehuis tot aan het Gasthous - wordt drie dagen lang terug gebracht in de staat zoals het voor 1918 zevenhonderd jaar lang was: donker en stil.

In een audiovisueel schouwspel, met flarden geluid uit een lang verleden en met uitsluitend levend licht worden accenten van verhalen 'verteld' over vroeger, over hoe het er uit zag, over wat er gebeurde.

Over het Horst van onze voorouders...

De bezoeker van Donker Horst zal zich wanen als een reiziger door de tijd... als een figurant in zijn eigen verleden.

Gebeurtenis met een lange nagalm van het stilste evenement ooit...

Dit schouwspel creëert een ongekende verbondenheid tussen de bezoekers én participanten onderling. Dat duizenden zwijgend door de straten van Horst zullen dolen zal zich blijvend in de gedachten van de bezoekers nestelen en nooit meer vergeten worden.

10 TRANSPORT DOOR DE EEUWEN / locatie nader te bepalen

Inleiding

Onze actieradius in 1219 was gering in omvang. We - uitzonderingen daargelaten - kwamen niet ver. Eieren verkopen op de markt in Venlo en paarden op de markt in Lottum was niet alledaags, maar ondernemende figuren draaiden er hun hand niet voor om. Een dagreis was er mee gemoed...

Eerder al werd aan de koop van het doopvont in de Lambertuskerk al in 1150 een wereldreis besteed toen het doopvont in Namen besteld moest worden.

De meeste dorpelingen echter kwamen niet veel verder dan hun eigen directe omgeving.

Nu - 800 jaren later - is de omgeving van Horst in Nederland onderdeel van een internationale logistieke hotspot. Vele van onze vervoersbedrijven bepalen in Nederland het straatbeeld op en naast de snelweg. Nederlands grootse busbedrijf komt uit Horst...

Echter... we bestellen nu makkelijker een ticket voor een weekendje Malaga dan een ticket voor de Kantfabriek. Des te meer in contact met de wereld, des te minder met onze eigen omgeving...

Plan

Stoet van Horster bedrijven als een historische weergave van hoe het transport in Horst en de regio zich in de laatste 800 jaar heeft ontwikkeld. Van vervoer te voet, gedragen door ezel of paard, hondenkar, mestkar, koets tot de meest geavanceerde transportmiddelen...

- defilé en bezichtiging
- transportbedrijven presenteren zich
- wedstrijd: creëer een nieuw transportmiddel voor de toekomst

11 ODE AAN HUB VAN DOORNE / America

Inleiding

Hub van Doorne - grondlegger van de DAF-fabrieken - wordt op 1 januari 1900 geboren in America.

Plan

In America wordt Hub van Doorne, de grondlegger van de DAF-fabrieken herdacht met een grootste bijeenkomst van DAF personen –en vrachtauto's. Een sliert aan DAFS – groot en klein – zal zich over de gemeente uitwaaiëren om vervolgens weer op de geboorteplek van Hub van Doorne een eerbetoon ten gehore geven. America zal die dag – of dat weekend – het middelpunt zijn waar het verhaal van onze mobiliteit wordt verteld en het verhaal over Hub en zijn broer Wim van Doorne in het bijzonder...

Deelname DAF Nederland

Gehoopt wordt op deelname door DAF Nederland. Niek Vervoort, voorzitter Vereniging Daf Nederland is tevens als testrijder betrokken bij de ontwikkelingen van iedere nieuwe vrachtwagen van DAF...

12 TUINEN DIE SPREKEN / een route langs voortuintjes in wijken in alle kerkdorpen

Inleiding

Woorden en uitdrukkingen die uit de samenleving via het tuinpad ons leven zijn binnen gekomen: we gebruiken ze maar weten niet waar ze vandaan komen.

Onze geschiedenis etymologisch door woorden verklaard...

Plan

Uitdrukkingen, gezegden en woorden: historisch verklaard via tekstborden in de voortuinen van inwoners in diverse dorpen...

'Tuinen die spreken' is een uitnodiging aan iedereen om eens onze dorpen te bezoeken. Wandel eens door die dorpen waar je normaal nooit komt. . Je wordt er slimmer van... en leert er over je eigen taal.

God heeft veel vreemde kostgangers; Loop naar de pomp; Iemand in de gaten houden; Brood op de plank; Schering en inslag; hij is onder de pannen...

Effecten

Onze taal wordt verklaard ; de historie wordt begrepen

Deelname bevolking aan project

Project bevat uitnodiging aan iedereen om de diverse dorpen te bezoeken en er eens rond te wandelen.

Knoop een gesprek aan met bewoner die net toevallig in de tuin bezig is.

Mensen van HadM letterlijk bij elkaar over de vloer...

13 PAARDENMARKT / Lottum

Inleiding

De Paardenmarkt van Lottum is de grootste van Limburg en de derde grootste van Nederland.

In de middeleeuwen was de heerlijkheid Lottum in bezit van de Benedictinessenabdij van St. Quirinusabdij te Neuss. De abt van deze abdij gaf het dorp Lottum het recht tot het voeren van een paardenmarkt...

Plan

Stichting Paardenmarkt Lottum onderzoekt haar historie en bekijkt hoe o.a. de link naar Neuss beeldend te maken is.

Mogelijk bezoeken over en weer en de Paardenmarkt van 2019 in een historisch perspectief te plaatsen

14 ASPERGEFEESTEN / Grubbenvorst

Inleiding

De asperge staat - naast de champignon - symbool als een typisch product van onze bodem. De Aspergefeesten in Grubbenvorst is het jaarlijkse feest waar alles op het gebied van dit 'witte goud' an de orden komt...

Plan

Is aan het aspergefeest een historisch karakter te verbinden die ons meer verteld over de oorsprong van deze heerlijke groente?

15 VEEMARKT / Horst-centrum

Inleiding

Een deel van het huidige Wilhelminaplein stond in vroeger dagen bekend als een levendige veemarkt. Een belangrijk deel van de handel vond hier plaats. Zoals nu straten en pleinen nog in oude steden luisteren naar namen als Koemarkt, Paardenmarkt, Hoendermarkt, Vismarkt, Eiermarkt, Melkmarkt of Vrijdagmarkt, zo ook had de Veemarkt in Horst zijn marktordening. Alleen in veel kleinere mate dan in de grote oude steden...

Plan

Historische ordening van de Veemarkt terug in beeld te brengen

- Informatief in straatbeeld (infobord / foto's + QR code)
- Kunstzinnig?

Een blijvende en leerzame herinnering aan de functie van een stukje oud Horst...

16 DE ZURINGSPEEL ALS VERHALENBERG / America

Van 'Niks Stront niks', zoals Rowwen Heze zong, tot een berg vol verhalen...

Inleiding

De Zuringspeel, de berg in America is als hoogste punt van Noord Limburg dé plek waar je boven op de gezamenlijke restanten van onze geschiedenis over de omgeving uitkijkt en het oog reikt tot zelfs ver over Meerlo, Broekhuizen en Grubbenvorst heen tot in het buitenland.

Een plek waar verbindingen tussen dorpen in een oogopslag gezien kunnen worden en die het besef zullen voeden dat we één gemeente zijn, met een gemeenschappelijke geschiedenis.

Geen plek in de hele regio die symbolischer is en waar ons afval ons hogerop heeft gebracht. Staande op onze geschiedenis in de verte kijkend naar wie we nu zijn...

En als een toerist zich bij het VVV meldt, dan zou gezegd kunnen worden: als U onze gemeente wilt leren kennen, begin dan in America: Horst aan de Maas ligt er aan je voeten.

Plan

Idee ondersteunen van projectgroep die de Zuringspeel wil hernoemen tot de Kulberg en deze met 8 meter wil verhogen door het plaatsen van een kunstwerk.

Door vanuit te creëren zitbanken vanuit diverse posities de omgeving opnieuw in beeld te brengen wordt op onnavolgbare wijze het verhaal van Horst aan de Maas verteld...

Plaquettes met verhalende teksten maken de omgeving inzichtelijk - met alle dorpen in beeld.

17 KASTELEN / Horst - Lottum - Broekhuizenvorst - Broekhuizen - Grubbenvorst - Lottum

Inleiding

In het grondgebied van Horst aan de Maas lagen zeven kastelen. Wat gebeurde er, wie waren de bewoners en welke invloed oefenden die uit op hun omgeving?

Als het op de kennis over kastelen aankomt weten vele inwoners vaak niet verder te komen dan een voorzichtig verhaal over het kasteel in eigen dorp. Waren er meer kastelen dan?

Plan

Alle kastelen van Horst als één verhaal aan de Maas in beeld brengen. En waar mogelijk ook de onderlinge betrekkingen.

Een expositie of meerdere kleine exposities ter plekke? Een verhaal op de website, op tekstplaquettes of in het programmaboekje? Een gefilmd verslag op Facebook?

18 MOLENS / Meterik - Lottum

Inleiding

Horst aan de Maas bezit nu nog twee molens. Vroeger waren er dat er beduidend meer. Plekken waar uit granen de grondstoffen voor ons dagelijks brood werden gehaald.

Plan

De molens blijven hun verhaal vertellen, maar in 2019 met nog meer aandacht vanuit het publiek door de molens als een onlosmakelijke schakel te verbinden aan het project Oogsttijd (07)

19 AMBACHTEN & HEILIGEN / Horst-centrum & diverse andere dorpskernen

Inleiding

Gilden en heiligen, een financiële bijdrage of een gebedje...

Brancheorganisaties, vakbonden en verzekeringen waken over het heil van de bij hen aangesloten ondernemingen. Tot het zover was dat professionele, moderne zekerheid kon worden gekocht, waren ambachtslieden over geleverd aan elkaars steun in fysieke zin en in spirituele zin aan patroonheiligen die hun 'vak' beschermden.

Veel heiligen, zoals ook die uit de historische beeldengroep in de St Lambertuskerk, werden als patroonheiligen aanbeden. Zoals Josef voor de timmerman, Ambrosius voor de imker en Crispinus en Crispinianus voor leerbewerker een teken van steun was, zo had ieder ambacht zijn heilige...

Plan

Een link leggen tussen patroonheiligen in de Lambertuskerk en de 'ambachten' die hun bescherming genieten in het winkelcentrum, door de patroonheiligen in beeld te brengen bij iedere onderneming bij wie dat van toepassing is.

Getrouwe dan wel kunstzinnige weergave plaatsen van betreffende heilige bij ieder winkelpand.

Deze uitwerking is mogelijk in ieder dorp

Informatief

- infobord bij betreffend ambacht / QR
- infobord in kerk / QR

Aanverwant

Museum de Locht exposeert haar hele collectie heiligenbeelden onder de noemer 'Onze heiligen komen uit de kast' om daarmee uit te leggen wat het verhaal achter de heiligverklaring is en de redenen waarom deze heiligen worden aangeropen...

20 KIEK DÉ DOA... OVER VREEMDE GEBRUIKEN / Melderslo, 'De Locht'

Inleiding

Vreemde gebruiken in buurdorpen. En in eigen kring vertrouwde tradities doen bij de buur de wenkbrauwen fronsen...

Sommigen tradities zijn nog springlevend, sommige kwakkelend en andere al bijna in de vergetelheid geraakt. Over vreemde tradities die uitleg vergen om het verhaal erachter te begrijpen...

Over geitenkermis, balgooien, Tour de Brokeze en meer...

Plan

Expositie met uitleg over vreemde gebruiken in museum De Locht

21 DE GEVANGENIS / Gevangenis Evertsoord

Een wereld waar niemand wil zijn...

Inleiding

We hebben er iedere dag mee te maken, maar realiseren ons dat niet. Met ieder besluit dat we nemen staan we eigenlijk steeds met een been in de gevangenis.

Een stelsel aan waarden en normen, ons door opvoeding meegegeven behoedt ons voor een verblijf achter tralies. Toevallige sociale en persoonlijke factoren maken dat sommigen van ons verkeerde keuzen maken.

Achthonderd jaar lang zijn tralies als het symbool voor gevangenschap dezelfde gebleven. Wat is er intussen achter die tralies veranderd?

Plan

Gevangenis Ter Peel organiseert een expositie over het gevangeniswezen, gebaseerd op een expositie uit het Gevangenis museum in Veenhuizen. In dit moderne en interactieve museum ontdekt het publiek hoe we in Nederland omgaan met misdaad en straf vanaf 1600 tot en met nu.

Naast een bezoek aan de expositie een kijkje nemen in een echte gevangenis of ervaren hoe het is om zelf opgesloten te zijn...

Verder mogelijk... aanvulling op expositie:

- Thema vrijheid in proza, poëzie en schilderkunst
- Inbreng uit bevolking over thema vrijheid, gevangen zijn...
- Enz.

22 NOTABELEN IN BEELD / Gemeentehuis Horst en Kasteel Huys ter Horst

Inleiding

Naar het schijnt beschikt het gemeentehuis van Horst over een verzameling schilderijen van oud-burgemeesters. Indien ook in Sevenum, Grubbenvorst en Meerlo dergelijke schilderijen aanwezig zijn zou dit kunnen dienen als basis voor een expositie over onze bestuurders door de tijd heen.

Plan

Een collectie schilderijen van graven en andere heersers van Kasteel Huys ter Horst zal worden tentoongesteld. Door ook eerder genoemde bestuurders in beeld te brengen zou een overzicht ontstaan van onze notabelen door de eeuwen heen

23 CARTOGRAFIE / expositie, locatie nader te bepalen

Onze wording in kaart gebracht...

Inleiding

Al vroeg probeerden cartografen om de wereld in beeld te brengen. Wat is daarover te zeggen als het om onze Noord Limburgse omgeving.

Plan

Onderzoeken en verzamelen. Een expositie van kaarten waarin de veranderingen van onze omgeving in de loop der tijd te zien is. Van de routeplanner, tomtom en 'maps' op onze mobiele telefoon en alles wat daar aan vooraf ging...

24 100 JAAR LICHT & ELEKTRICITEIT / ...

Inleiding

December 1918 levert molenaar en pionier Frans Beuijssen stroom aan het dorp Horst dat daarmee als eerste in de streek tussen Maas en Peel wordt voorzien van elektrisch licht. Vanaf 1219 kwam daarmee een einde aan 700 jaren duisternis...

Elektriciteit was aanvankelijk enkel bedoeld als voeding voor lampen voor het brengen van licht, pas daarna werden apparaten ontwikkeld die stroom nog hadden om te kunnen functioneren. Nu is een wereld zonder elektriciteit onvoorstelbaar...

Hem Derix verzamelde vele berichten over de elektrificatie van onze gemeente en verwerkte die tot een lijvig boekwerk over 100 jaar licht en elektriciteit.

Plan

Het zou doodzonde zijn als de door Hem Derix ('Hem van de PLEM') verzamelde verhalen ten tijde van 100 jaar terugblik niet tot een levendige expositie zou leiden. Vooral ook het evenement 'Donker Horst' (zie 08) biedt een voor de hand liggende aanleiding om stil te staan bij een uitvinding die ons leven revolutionair veranderde...

25 MODE DOOR DE EEUWEN - expositie / in alle (!) modezaken in de gemeente

Inleiding

Gekleed hebben we ons altijd al, nadat de eerste mens ervoer dat lichaamsbedekking bescherming bood. Bescherming tegen kou en tegen vuil. Bewegend in jas en broek door struiken en bossen lieten takken en doornen lieten minder littekens na. Lichaamsbedekking had toen nog niks te maken met privacy, schaamte of preutsheid...

Lichaamsbedekking werd kleding en patronen ontstonden. Men kon op den duur bij een gekleed persoon zien welk beroep hij uitoefende, op welke plaats van de maatschappelijke ladder hij stond. Rijkdom en armoede waren aan kleren af te lezen. De samenleving werd steeds meer geordend en zo ook kon kleding een uniforme duiding zijn van steeds specifiekere functies.

Behalve functioneel werd kleding ook een symbool en in toenemende mate een uiting van identiteit.

Ten aanzien van kerkelijke hiërarchie beschikt de Lambertuskerk over een unieke schat aan gewaden.

Mode in HadM 800 is als een parade van functies, status en persoonlijkheden...

Plan

Verzamelen en maken van historische kleding t.b.v. drieledig doel:

- Historische mode-expositie op verschillende locaties, w.o. modezaken gedurende hele jaar
- Historische modeshow door starten van ... (als evenement)
- Kledingbank: beschikbaarheid historische kleding bij evenementen

Materiaal na 2019 permanent te gebruiken (verhuur; uitleen; 'modemuseum'?)

26 SCHUTTERIJEN / Horst - Sevenum - Grubbenvorst

Inleiding

Welk verhaal gaat er schuil achter schutterijen van St Lucia (Horst 1479), St. Jan (Grubbenvorst, 1900) en Sebastianus (Sevenum, 1591) ?

Schutterijen en Gilden dateren al uit de middeleeuwen en zijn vaak ontstaan uit godsdienstige broederschappen. Deze zetten zich in voor Christelijke naastenliefde. Ook in Grubbenvorst bestonden zulke gilden. Vanaf de 16e eeuw bestonden het Sebastianus- en het Antoniusgilde. Van deze gilden is documentatie terug te vinden tot halverwege de 18e eeuw. Vanaf de 16e eeuw werden de schuttersgilden omgevormd tot lokale burgerwacht. Later werden schutterijen verenigingen die het militaire of politionele aspect als mindere belangrijk beschouwden en zich meer op broederschap, ontspanning en schietspelen gingen richten.

Plan

Schutterijen vertellen zelf hun verhaal tijdens *Groot Schuttersfestijn Horst aan de Maas*
Deelname drie schutterijen aan een soort gemeentelijk 'OLS'

27 WALL OF FAME / Horst? Andere locatie?

Inleiding

Velen in Horst aan de Maas blijven in hun beschermde omgeving en hun hoofd steekt amper boven het maaiveld uit. Het is niet de aard van deze Noord Limburgers om op te willen vallen. "Dud má gewoën, dán dudde gek genóg". Toch zijn er inwoners van Horst aan de Maas die de grenzen van hun gemeenschap opzoeken en overstijgen. Pioniers, zieners, denkers, doeners...

Plan

Een Wall of Fame oprichten om mensen te onderscheiden, die hun droom waarmaakten of anderszins iets betekenden voor onze samenleving. Vaak weten we niet wie van onze medeburgers toen én nu verdienstelijk zijn en waarom.

Bijlage (zie onderaan)

WALL OF FAME

Wie wel, wie niet op een Wall of Fame?

zie voorzet in bijlage (namen zijn discutabel)

28 HET WEERBERCHT VAN GISTEREN m.m.v. *Lei Spreeuwenberg*

Inleiding

Het meest typisch Nederlandse gespreksonderwerp door de eeuwen heen: het weer. Iedereen kan er over meepraten, want het gaat iedereen aan. Maar wat weten we eigenlijk van het weer... en wat wist men vroeger van het weer? Hoe ging men er mee om toen er nog geen buienradar was?

Plan

Met de hulp van weerman Lei Spreeuwenberg gaan we op zoek naar wetenswaardigheden over het weer, hoe we er in het verleden mee omgingen en over de impact die het heeft gehad op de gedragingen van onze voorouders. Een Cursus weer voorspellen op z'n middeleeuws?

29 VOEDSEL...

Inleiding

Waar hebben ons eeuwen mee gevoed? Er bestond een tijd dat we het meest populaire gerecht van nu - de friet - niet konden eten omdat we nog nooit van een aardappel hadden gehoord. En hoe zou een 'burger' in de Middeleeuwen gesmaakt hebben?

Plan

Met enkele voedingsproducenten laten zien - en proeven - hoe ons menu er door de eeuwen heen heeft uit gezien...

30 KERKEN, ANDERS BELICHT / *alle kerken van Horst aan de Maas*

Inleiding

Kerken werden - voor de komst van elektriciteit - verlicht met 'levend' licht van kaarsen en fakkels. In navolging van de 'verlichte' Lambertuskerk in een verduisterde omgeving tijdens *Donker Horst* kunnen ook alle andere kerken ervaren worden ze in de eerste 700 jaar verlicht werden.

Plan

Een route langs verlichte kerken . Als een 'Kom in de kerk', een uitnodiging om elkaars kerken te bezoeken... en opnieuw de spiritualiteit te ontdekken.

31 WIE WAS DIE 'PRUUS'?

Inleiding

Op het immense kerkhof in IJsselstein liggen ze. Vele verhalen schuilen er achter de duizenden kruisen op het grootste Duitse kerkhof buiten Duitsland. Verhalen van angsten en verdriet, van wanhoop, verzet en spijt... (*zie DDL 4 april 2017*)

Een oorlog kent slechts formele winnaars. Verliezers zijn allen die er in mee worden gesleurd. Zoals er foute Nederlanders waren, zo waren er goede Duitsers. En hoe zeer waren 'fouten', hier én daar ook slachtoffer?

Plan

Samen met Kerkhof IJsselstein het verhaal tonen van hen die het nooit hebben mogen vertellen. Duitsers, nu onze burens, toen onze vijand. Hoe kunnen burens vijanden worden?

HadM 800 Jaar moedigt aan om, 75 jaar na WO-2, eens het Kerkhof in IJsselstein en het Oorlogsmuseum in Overloon te bezoeken...

32 MOBIEL MUSEUM of een DORPSETALAGE / alle kerkdorpen

Inleiding

Een truck met oplegger kan heel veel vervoeren, zelfs onze geschiedenis. Sommige items waarvoor in andere musea geen plaats is, kunnen op die manier zelfs gepresenteerd worden tot op het kerkplein van ieder dorp.

Maar ook een kunstproject kan er in... of misschien zelfs een heel dorp.

Plansuggesties

1

Een of meerdere (historische) items worden per truck gepresenteerd op ieder dorpsplein

2

Een truck herbergt informatie over het hele project '2019' in zich en gaat al in 2018 op pad. En waarom ook niet de gemeentegrenzen over naar buurgemeenten om te laten zien wie we zijn?

3

In het 10e jaar van de gemeente Horst aan de Maas zou ieder dorp zich aan andere dorpen kunnen voorstellen door een oplegger te vullen met het karakteristieke van hun eigen gemeenschap.

33 DORPSGIDSEN

Inleiding

Als '2019' is als een groot boek, vol verhalen, waarom dan niet letterlijk die verhalen te vertellen... per dorp? Over ieder dorp is wel iets te vertellen... en soms meer dan men denkt.

Plan

Onderzoek wat vertelwaardig is over je eigen dorp, over bijzondere plekken, de geschiedenis ervan of hilarische gebeurtenissen. Of over markante dorpsfiguren...

Voorstel: vorm per dorp een ploeg en creëer een verhaal. Laat de vertellers van alle dorpen regelmatig bij elkaar komen om van elkaar te leren en te inspireren...

34 EN NOG MEER?

Waar mogelijk zijn lezingen te beleggen over nog vele onderwerpen meer...

Over de kermissen van Horst die in 1501 al begonnen...

Over de missionarissen die overzee gingen...

Over bedrijven die een pionierverhaal kunnen vertellen...

Over zoveel meer...

34 MUSEA

DE LOCHT

Het oudste huis, 1300

In museum De Locht wordt gewerkt aan de bouw van een boerenhuis uit het jaar 1300, daarmee het oudste - gereconstrueerde - boerderij van Noord Limburg.

De Locht wil deze eenvoudige boerenwoning inrichten en laten 'bewonen' door 'boeren' van toen die ons laten zien hoe het leven destijds er in zijn meest elementaire vorm aan toe ging. Het belang van water en vuur, van hygiëne en zorg om het voedsel. Een huis als een veilige plek voor het boerengezin van toen...

LAMBERTUSKERK

Gidsen gevraagd

De Lambertuskerk werkt aan haar schatkamer en wil in 2019 op prominente wijze tonen welke waarde aan kerkschatten ze binnen haat muren herbergt. Ook de kerkgewaden zijn van uitzonderlijke staat en gezocht wordt hoe deze - vaak kwetsbare - kostbaarheden getoond kunnen worden.

De Lambertuskerk wil haar interieur en bezittingen graag tonen tijdens zo ruim mogelijke openingstijden. Toezicht en vooral uitleg over deze kerk vergt echter vele gemotiveerde gidsen...

DE KANTFABRIEK

Opgravingen

Museum de Kantfabriek maakt haar bovenverdieping vrij voor een expositie over de opgravingen die recentelijk zijn gedaan bij De Smidse (centrum Horst) en eerder bij kasteel Huys ter Horst

10 jaar

Ter gelegenheid van haar 10-jarig bestaan belegt de Kantfabriek een wisselexpositie uit 'eigen depot'.

... ..

zie hieronder verder: bijlage Wall of Fame

Bijlage

WALL OF FAME

Wie wel, wie niet?

namen discutabel en de lijst is niet compleet

Een voorzet...

Twan Huijs, journalist & tv-presentator

Mathieu Smedts, verzet Zwarte Plak, later hoofdredacteur Vrij Nederland (VN)

Echtpaar Bels - Koning, pioniers op gebied van champignonsteelt

Marijn Poels, filmer, internationale onderscheidingen

Wiek Lenssen, filmer, internationale onderscheidingen

Hub van Doorne, oprichters DAF- fabriek

Jan Derix, schrijver en journalist

Wout Poels, wielrenner

Renée van Wegberg, zangeres & actrice musicals; hoofdrol Musical Liesbeth List

Jack Poels, zanger-schrijver Rowwen Hèze

Servaes Huijs, socialist, Tweede Kamerlid

Raymond Knops, Tweede Kamerlid

Marco Roelofs, voorman van **De Heideroosjes**, Nederlands meest vooraanstaande punkband.

Frans Beuijssen (molenaar; verrichte pioniersdaad door als eerste in Noord Limburg een stoommachine aan te schaffen. Eerste leverancier van elektriciteit aan Horst)

Jacob Merlo, Horstenaar en schrijver; wordt pastoor in Keulen (15e eeuw)

Ron van den Beuken, componist, arrangeur, dj

Deken Debije, prominent geestelijke; deken van Horst; kamerheer Vaticaan

Frans Schraven, missionaris. Gaf zijn leven toen hij weigerde in Indonesië troostmeisjes uit te leveren aan de Japanse bezetter

Bert Coppus, schilder

Paul vd Beele, meester-koperslager; internationaal erkend als autoriteit

Jan van Eechoud; resident, bestuurder Nieuw Guinea

Toon Kortooms: schrijver

Egbert Derix, pianist, componist. componeerde Nederlands eerste Liederbuch, Annie MG Schmidtprijs

Anton Rooskens - Cobra-groep (geboren Griendtsveen)

en ...

Ondernemers met visie (welke bedrijven zijn bijzonder te noemen?) Smitten Thies?

In Horst woonachtig:

Bertus Aafjes; schrijver

Herman Pieter de Boer; schrijver, tekstdichter

Iain Matthews; bekend Brits popmusicus, wereldhit 'Woodstock'

Enz.